

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán

küldve:

Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy órára	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitorsor egyszeri beiktatásáért 5 kr

Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr

Nyiltér 4 hasábos petitorsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, aug. 12.

157. szám

Budapest aug. 11. 1884.

A zágrábi tartománygyűlés a jövő hó folyamán ismét összeül, hogy rövid idő alatt véglegesen feloszlatassék, s az új választások kiirassanak. Ezen közben pedig folytat Zágrábban a megszokott skandalumok. A tulajdonképeni tényezők, a botrányok vezérhősei most babéraikon nyugosznak, ugyanis az újabb ordítózásra tüdőiket pihentetik. Starcevic, Kaminar, Pisatic s a horvát nemzet többi prófétái újabb erőt gyűjtjenek a fürdők kocsmáiban; de hát a jeles zágrábi egyetemi ifjúságnak nincs ily pihenőre szüksége, az öregek elhallgatása után most gyűjtötták ok rá igazán, s felségáruól proklamációkban, forradalomra, fölkelésre, gyilkolásra és Miskatovics házának lerombolására szólítják föl nemzetüket. Tehát nemcsak a megmegújuló földrengések bizonyítják, hogy Zágráb vulkanikus talajon épült: ezek a földfeletti eruptiók emlékeztetik az embert a kötelességre, hogy itt van már a legfőbb idő a további társadalmi kitérés lehetőségét megszüntetni.

A horvát kormányzat is úgy látszik, így fogja fel a helyzetet s a ki elfogulatlanul gondolkodik, bizonyonyal nem fogja helytelennek nevezni az egyetemi ifjúság dőre üzelméi ellen hozott rendszabályait, habár kemények is azok. A horvátok főiskolája szomoruan végzi a mostani tanulmányévét. Nehány hallgatót kicsaptak, néhányat más iskolára utasítottak, még többet keményen megdölgáltak, s legújabb jelentik, hogy a kormány egyáltalán nincs megelégedve az egyetemi tanács által végrehajtott vizsgálati eredményével, annak folytatását kívánja, s hogy a rektor e miatt lemondani készül, hogy valamennyi vissza büntetésül felfüggesztett, s hogy még egyéb rendszabályok is következnek. Mivel ezáltal nemcsak a tanulók, de velük együtt szülcik is szenvednek, reméljük, hogy minden józan ember egyesül annak kívánásában, hogy hasonló esetek többé ne ismétlődjenek, s lehetetlenné

váljanak. Csak Horvátország ellenségei kívánhatják az ellenkezőt, mert egy horvát előtt sem lehet közönyös dolog, ha nemzete képtelennek nyilvánítatik a magasabb tudomány és kultura művelésére, miután már már a parlamentarizmus rendszer használatára is éretlennek bizonyította magát.

Ha mi Horvátországnak oly ellenségei lennénk, milyenek a zágrábi ellenzék a magyarságot hirdeti, hát akkor örvendének a bosnyákok e soha nem szünő változatain s az azokból természetszerűen levonandó tanulságon. Mert semmiesem alkalmasabb a horvát ellenzék függetlenség törekvéseinek nevésségessé tételére, mint azon történetek, melyek színhelye kevéssel előbb a tartománygyűlés volt, s melyek utóbb az egyetemen ünnepelték új s javított kiadásban való föltámadásukat. A zágrábi tünények elfogulatlan vizsgálójának észre kell venni, hogy azok teljesen nélkülözve a politikai gondolatot, csak anarchiára, a társadalom megbontására s mindazon tényezők megrottására irányozódnak, melyek a nyugalomnak és biztonságának a rendezett állam élet fennállhatóságának mulhatlan előfeltételei. E jelenségek bizonyítják, hogy Horvátország még nem jutott el az érettség azon fokára, melyen képes volna önkormányzatának áldásait teljesen kihasználni. Nem kárörmet érzünk tehát, hanem valóságos sajnálatot a horvát nemzet jobbjai iránt, kiknek a tulzók bünei miatt egyútt kell szenvedniök a rozsz hirbe jutást.

E jobbakra nézve valóságos tragikumot képeznek a jelen állapotok. Mert ők sem mentek minden hibától, s ezek boszújök meg magukat most rajtuk. Eleintén türiék a Starcevicsek durvaságait, mert azokban fenyegető fegyvert véltek ellentük, s most észre kell venniök, hogy a fegyver csak Horvátország életérdekeit sértheti meg, Csuda-e, ha ily körülmények között az ifjúság azon tulzások zsákmánya lett, mely oly sok ideig tartatott hazafi-erény gyanánt.

Hiába büntetik az ifjúságot, ha an-

nak félrevezetői tovább is folytathatják a botrányt. S itt van a horvát kérdés tulajdonképeni veleje. Az összes mérsékelt horvát elemek egyöntetű bátor fellépése, a nemzeti pártnak czéltudatos működése s annak a Magyarországgal való politikai egyetértéshez való ragaszkodásai lesz azon legyőzhetlen hatalom, melynek ereje a horvát izgatók anarchikus világát kivetheti sarkából. Csak az a kérdés, hogy megtudja-e még e munkáért magát emberelni a horvát nemzeti párt?

— Az új ipartörvény és az új iparhatóságok. Az új ipartörvény által, amely f. évi október hó 1-én lép életbe, az iparhatóságok több oly teendővel bíztattak meg, amelyek által munkásságuk eddig igénybe véve nem volt. Ilyenek: a képzéshez kötött iparosokról, az engedélyhez kötött iparosokról, a gyárosokról, a kereskedőkről és egyéb iparosokról külön-külön vezetendő iparlajstromok, a tanonczlajstromok, a segéd-lajstromok vezetése és a munkakönyvek kiállítás; továbbá az ipartestületek alakítása, a befolyó díjak és bírságok elszámolása stb.

— A katonatisztek házassága. Egyik bécsi lapban olvassuk, hogy a katonai szelvények özvegyeinek és árvaik ellátásáról szóló törvényjavaslat már annyira elkészült, hogy ősszel a törvényhozóknak be fog terjesztetni. A törvény javaslatban a tisztek özvegyei ép úgy nyugdíjképesek, mint az államtisztviselők. Mielőtt a javaslat törvényvé válik, a közös hadügyi és a honvédelmi miniszter új házassági szabályzatot fog kiadni. Az a korlátozás, hogy minden rangnak csak egy hatodrésze lehet házias csak a tábornokra nézve tartatik fenn. A házassági óvadék összegét többé nem a kor, hanem a rang fogja megszabni. Így a hadnagy menyasszonyának óvadéka 25,000 ft, főhadnagyé 20,000, a 2. oszt. századosé 15,000, az 1. oszt. századosé és az őrnagyé 12,000 forint lesz. Az ezredestől fölfelé meg lesz engedve a házasság óvadék nélkül.

Mit csináljunk az oláh lapokkal?*

A nagyszebeni „Telegraful roman“ 82-ik számában megbotránkozik azon, hogy a ma-

* E fontos cikket a pártatlan, de inkább ellenzéki szellemben szerkesztett „Budapesti Hírlap“-ból vész- szük át.

és az évszakok, az időjárás minden tüneteivel, virágaival és gyümölcseivel, az állatok és emberek növése, jölléte és nyomora, élete és halála. A földhöz lánczolt ember fölött ott tündökölnék elérhetetlen távolban, örök ifjúságban. Az ember nekik köszönte jóllétét, nekik növényei és állatai növést, tölük tanulta az időt mérni, belőlük olvasta a jövőndöt, tölük kért és nyert tanácsot, hozzájuk fohászzkodott nyomorában és tehetetlenségében. Tisztelettel és imádattal rótta le halját.

Őrök fel- és letűnésök és az evel járó változások anyagot adtak mythosra és mondára, a melyben vagy a magok alakjában, vagy állatok és szellemek képeiben megszemélyesítve szerepelnek. A nap erős fényénél, életkeltő és fenntartó hatásánál fogva rendszerint férfilény szerepel. A hold rendszerint női lény, mert szende, ábrándoz és a mi a fő, folyton változó; a mi pedig, mint tudjuk, általános női tulajdonság. A nap és hold örökös körfutásban egymást keresni és kerülni látszanak. A nap a holdnak majd ad fényt, majd elvonja tőle. Az egyik nappal, a másik éjjel magánosan jár. Mindez anyag szolgált oly kosmikus szerelmi mythosra, a melyet számos változatban magába foglal majd minden nép mythosköre.

A sok változat közül emelkedik egyet. Nap és hold férj és feleség. A nászját alatt Hold asszonyka nagyon hidegnek mutatkozott, és mindig aludni akart. Nap uram keserűségében esküdözött, hogy soha többé nem töltenek együtt egy éjszakát sem. Hold asszonyom erre színelte közönyösséggel, majd nevetéssel válaszolt. Nap uram erre esküje szerint cselekedett Elváltak. Keserűségben váltak el, de kölcsönös szerelmök megmaradt. Azóta gyakran találkoznak, de mindig szemrehányásokkal. Ha nagyon elmergesednek,

gyar sajtó egy alkalmat nem mulaszt e arra nézve, hogy a románokat ne ócsárolná. Hora és Kloska ünnepélyét, nemzeti ünnepélynek tartja és azt mondja, hogy daczára annak, hogy ezen két martyrnak vére ontott, az általok képviselt eszmék haláluk után győzelemre jutottak. A „Tel rom.“ nem fél már semmitől, még az akasztótól sem, melylyel a magyar sajtó fenyegetözött, bele fogja találni magát azon új helyzetbe is és az akasztófa előtt is mint román fogja magát viselni. Az asszimilációból semmi sem lesz, mert szerinte a román elem olyan mint a vas, mennél jobban ütik, annál erősebb lesz. „Erősek vagyunk, mint a vas, úgy mond a Tel. rom., jól tudjuk forgatni a vasat, ezt bebizonyítottuk többször, és válságos időkben sem félünk a haláltól. Mint románok akarunk fejlődni a hazá javára és el vagyunk határozva bármily helyzetet úgy elfogadni amint lehet. Azt hiszem elég világosan nyilatkoztunk.

Ezen cikk alkalmából igen figyelemre méltó forrásból a következő megjegyzéseket kaptuk:

A „Telegraful“ cikke többek közt egy igen szerény példa arra nézve, hogy a nemzetiségi sajtó egy része miképpen iparkodik folyton a magyar államot s az uralkodó faj tekintélyét és népszerűségét aláadni s az ellenszenvet ellene szítani. Nézze meg a „Telegraful“, hogy mily loyálisan viseli magát a két bukaresti magyar lap Románia irányában s vegyen példát róluk. Senki sem akarja a „Telegraful“ románságát elvenni sem akasztófalával sem a nélkül, de a mit megkívánunk az, hogy jó magyar állampolgár legyen, a ki igazán szeresse hazáját. Csak hogy ez hiába való kívánság, a „Telegraful“ kenyerere ez a magyarfalás, ngymint a szocialista lapoké a társadalom aláadása. Tüheri-e Magyarország az ily sajtó működését megforlatlanul? Ugyan mit csinálnának Bukarestben egy magyar lap, mely így merne írni? De a békéltető, jámbor magyar ember az ó liberális közönyösségében azt gondolja: eh majd elhallgattok! Csak hogy a kormányunk nem volna szabad ezt eltűrni. De persze a mostani sajtótörvény nyel nem lehet semmit se tenni, mert az nagyon is liberális, mert ez eljárás igen hosszadalmas s az eredmény nagyon kétséges. Másrészt az 1848-iki sajtótörvény eltörlését s új sajtótörvény hozatalát, valószínűleg sem miféle magyar ember nem kívánhatja és nem is fogja kívánni. Czélszerűbb volna Angliát utánozni, ott, ha baj van, nem szüntetik meg a létező általános törvényt, hanem hoznak időhöz kötött, czéljaira korlátozt (például 1—2 évre szóló) törvényt, mely az általános szabadságot nem bántja, nem veszélyes arra,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A TERMÉSZET A NÉPHITBEN,

tekintettel a dobsinai babonákra és népmondákra.

Irta: SZOJKA GYULA.

Az ember előtt a vallásos tisztelet első tárgya természetszerűen a természet volt. Az ember, maga is a természet lénye, a természet hatása alatt áll szünetlenül és kikerülhetetlenül. A természeti tünények a jól vagy rosszullett, a hála vagy félelem és ennek kapcsán a csodálat és tisztelet érzését keltették benne. Hatásukat látta és érezte, okukat és összefüggéseket nem ösmerte. Kereste hát bennök azt az erőt, a mely létrehozta és elenyésztí a természet tárgyait és a mely előidézi és megszünteti a természet folyton változó tünényeit. A bennök nyilvánuló természeti erőben vélte megtalálni a végtelent, a szellemet, a melyet hinnie, tisztelnie, imádnia lehessen. Azt a szellemet pedig, a melyet naiv hitével természetszerűen csak a maga lelkehez hasonló szellemlénnyek tudott hinni, beleképzelvén a természet egyes tárgyaiba és tünényeibe, ezeket megszemélyesítette. Hitt bennök, félt tölük, tisztelte és istenekül imádtá őket. Róluk való hiedelméi teszik ősvallását, a melynek maradványai a népek hitregéi, mondái és babonái. Maradványok, a melyeknek őstörténelmét elmúlt évszázadok földeríthetetlen homálya takarja.

A természetről szólva, követni fogom a négy elem, u. m.: levegő, tűz, víz és föld szerinti beosztást. A modern tudományban meghaladott álláspont a négy elem, a nép-

hitben nem az. A természetnek a néphithez való viszonyát tárgyalván, ezen beosztást találtam alkalmasnak, annyival is inkább, minthogy ezen előadásomban nem a szorosan tudományos szempont az irányadó.

Az elemek elsője, a levegő, mint levegő a régiek négy eleme közül a mondatképzésre tagadhatalanul legalkalmatlanabb. Mint mozdulatlan és érzékeinkkel észrevehetetlen valami nem is nyert személyesítést. De igenis szerepel a néphitben a mozgó levegő, a szél és vihar, mert a mozgás már személyi tulajdon, mint ilyen észrevehető és átszámraztatható. A szél mint férfilény szeret a nőkkel ingerkedni, ruháikat emelgetni, hajokat borzongatni, de korántsem azért, hogy valami nagyon szeretné a nőket. Nem, mert hisz van felesége. A feleségében gyűlölte meg a többi asszonyokat mind. Különben is mogorva természetű, minduntalan civakodik feleségével és gyermekével vagy mint forgószél emberrel és állattal. Kénytelen a felesége és gyermeke számára táplálékot szerezni; azért, ha lisztet hintünk a szél elébe, eláll. Ha a keményben dudol a szél, almát, diót kell a kályhába dobni, hogy elhallgasson. Szél asszonyág szerelmes természetű. Szereti, ha a férnek futnak utána. Férjével a munkában osztozkodva, a felhőkben vizet hord a földre, míg ural seper. — A szélnél félelmelembb a vihar. A néphit szerint mindig barátságosan kell róla szólni, hogy diót kárt ne tegyen: „kedves vihar“, „jó vihar“.

A levegővel kapcsolatban a levegő határan ott van az égboltozat, azon pedig a csillagok. A néphitben a természeti lények közül legnagyobb szerepet visznek az égi testek: a nap, a hold és a csillagok. S ez természetesen. Tölük függ minden: a nappal és az éjjel, a világosság és a sötétség, az év

napelsötétülés — napfogyatkozás — áll be. A nap fájdalma és bubánata mindig megújul, különösen az éj közeledtével, a melyet magánosan kellett töltönie. Akkor véres könynyeket sir és vérpirosan alámerül. A hold is buslakodik, sarlóvá fagy, ha szomorú, és megtelik, ha remél. Könnyei a hullócsillagok.

A napra és a holdra vonatkozó babonák közül csak a következőket említem. Egy dobsinai öreg anyóka intve-intett, hogy nem szabad újjal mutatni a napra. A napba löni pedig istenkisérőt büni, a melyet nyomban követ a legborzasztóbb büntetés.

A csillagok is sokféleképpen nyernek megszemélyesítést a néphitben. A vadász vadaknak gondolja, a melyeket az ég ural vadászva üz, a pásztor legelő nyájának veszi, a melynek őrizete a holdra van bízva. De nemcsak állatoknak hiszi a néphit. A habléányok (nixek) teste halfarkba végződik, nincs tehát lábuk; a törpék nem akarják lábukat mutatni és ha valaki látta lábukat, ez legkeserűbb bánatjuk. E két vonás határozottan csillag-redezőkre utal, minthogy a csillagok láb nélkül vonulnak tova a végtelen égi térben. A nixek és a törpék piros főveget viselnek a fénylő csillagok képeként. A törpék éjjel üzik titokzatos üzelméiket és a felkelő nappal, a mely lábukat kémlelné, eltűnnek. A nixek usznak a vizek kék hullámaiban, mint a csillagok az ég kékjében. Mind a csillagokra való vonások. A ligetek és fák nem-tőinek éjjeli táncza, a megholtak táncza a sírok felett, a kimultak és kimulandók éjjeli elvonulása, mi lehetne más, mint megszemélyesítése a folyton üzve-üzött, jövő-tűnő csillagsegregnek? Hisz a holtak büvdöső lelkei is látja a néphit a csillagokban.

(Folyt. köv.)

de igaz hatalmad a kormánynak, hogy a bajt megszüntesse. Vajjon mikor Irlandban zavarok uralkodnak, megszüntetik-e a Habeas-Corpus aktát? Esze ágába se jut Gladstonnak, hanem egyszerűen a parlament elé lép és kéri azt felüggesztetni egy bizonyos időtartamra, amíg a bajt megszüntette, magának pedig felhatalmazást kér, hogy eljárasson. Tanuljunk az angoloktól! A kormánynak erre az utra kellene lépni, ez nem okozna aggodalmat a sajtóban és a közönségben és mégis megorvosolhatná a bajt!

Fürdői levél.

Bártfai fürdő. 1884 aug. 8

Már csak látom, hogy meg kellene írnom a fejemet a fürdői tudósítás irására. Két hét óta hiába várom, hogy majd megteszi más. Hejh! pedig nagy feladat csak egy óra hosszat is ben maradni a szobában és lemondani a fenyegetéssel telt szabad levegő élvezetéről. Mondhatják nekem, hogy nálmas fürdő ez a Bártfa, én bizony nem fogom tudítani; mert ha unatkozom, már azóta régen leszálltam volna a fürdő igazgatóságát a „Debreczeni ellenőr” hasábjain, hogy mert nem tesz egy kissé többet a fürdő látogatásának emelésére, s miért nem gondoskodik jobban az olyan nagy számban jelen levő szépségek szórakoztatására. De ime egész mostanáig nem irtam biz én egy betűnyit sem. Pedig biz isten megérdemléné ez a fürdő igazgatóság, hogy egy kicsit ébresztgessük; mert mire észreveszik magukat, a közönség ott hagyja Bártfát a faképnél, s áthurezolkodik Tatra Füredre, vagy Koritniczára, a hal bizonyára több kényelmet és több szórakozást talál. Ugy látom, azt hiszi a bártfai fürdő igazgatósága, hogy elég, ha évről évre megtartja a hagyományos Anna bálát. Ha egy két művészet kedvelő fürdői vendég nem gondoskodik hangversenyről, hát biz itt nincs mit tenni más, mint azt hogy menjünk az erdőbe s jöjünk vissza mikorra az ivás ideje következik. Nos hát mégis csak lehet, unatkozni Bártfán, gondolja a szives olvasó. Hát hogyan lehetne: nem csak lehet, hanem unatkozni is foképen a szépségekhez tartozók, mert magukra vannak hagyatva. Hogyis ne, mikor oly kevés az idősebb és fiatalabb galvallér, hogy az én szegény ősz fejem is kéntelen azon aggodni, hogy miként mentsem ki magamat majd otthon — a Don Juan oskoldásért. Legalább egyik szép ismerősöm mindig azzal fenyeget, hogy majd így meg amugy elárulja, hogy én voltam az egyik Don Juan. Igaz hogy ezt a ráfogást csak az én szemem látja, ki nem ismer, és a ki nem tudja, hogy ez a Don Juan az, aki Debreczenben a czeg led utcai magányos sétálgatást oly annyira kedveli. No de mindegy a vád alól majd csak felment valahogy a közvélemény, a melyet nem oly könnyen lehet sem elámitani sem kapacitálni; s ennek védelme alatt még csak megpróbálom, miként tudnám az udvarlók és mulattatók nem csekély szerepét valahogy betölteni. Ha a debreczeni és debreczeni szépek megújítják a jelenlétemet, majd elkergetnek maguk mellől; én pedig akkor megint menedéket találok azon az én kedves Czegléd utcán.

Nini; a „debreczeni szépek” kifejezés jutatja eszembe, hogy biz én nem is azért vettem elő rozsdásosodni kezdő tollamat, hogy saját monologommal untassam az olvasót; hanem azért, — hogy tudassam, hogy kik voltak és kik vannak itt. — Mert hiszen ha már fürdői levelet vagy tudósítást olvasok, hát magam is szivesebben kibetü-

A HAMUBAN.

Elbeszélés.

J. N. után.

(Folyt.)

A szép ifjú özvegy, a boldogtalan nő, kilenc év múlva tudta meg, hogy a férj, kibez annyi önfeláldozással hi maradt, s kit senkitől nem látta, oly sokszor megsiratt, nem halt meg, hanem él és jólnek örvend, míg nője és gyermeke távol tőle, szomorú elhagyatottságban s folytonos nélkülözések közt éldegélnek.

Kétségen kívül e rettenetes csalódás törte meg a szegény nő szívét, mielőtt ideje és ereje lett volna fiát mindenről tudósítani.

André egy csomó század galyat dobott a tűzre, a székét a kandallóhoz közelebb vonva eszméit igyekezett rendbeszedni.

Az utas tehát, ki a május 8-iki vasuti szerencsétlenség áldozata lett, az ő édes atyja volt! . . .

A kilenczennel kilenc ezer frank, melyet a halálköl Gerninál urnak átadatott, az ő tulajdona volt! . . .

Gerninál ur pedig, ki tizenkét évig kereste Onesime örökösét, ugyanannyi ideig egy fedél alatt lakott vele, az örökös, . . .

Es Pierre Toucard a ruganyos lelkiismeretű kalandor, állítólagos rokonságát felhasználva, magáévá tette az összeget, melyre levelében maga figyelmeztette az özvegyet . . .

Ekkor lett világos André előtt, miért dobott meg oly nagyon a vén kalandor, midőn a Sauvain nevű hallotta említeni, miért kérdezősködött oly mohón származása

zóm az ismerősök neveit, mint egyik vagy másik elégedetlen fürdő-vendég panaszát.

A multkor valaki Bikszádót nevezte a debreczeni fürdőjének. De bizony mi meg Bártfát neveznek annak, ha nem volna olyan istentelenül messze; mert az itt időző debreczeniek egész kis koloniáiképeznének, fülkép ha együvé tartanának. Nem győzném elsorolni az itt időzők neveit, mert — czigányainkat nem számítva — legalább ötven debreczeni volt itt az idén. Csak az ismeretebbetek em ítem meg. Itt voltak: Fényes Izabella, Handtel Vilmosné és leánya Vilma, Komlóssy Arthurné, Szunyogh S. né (Béressy Iona), Farkas honvéd kapitány neje, Sebes Györgyné és Molnár Janka; a férfiak közül Komlóssy Arthur és Komlóssy Dezső (néhány napig) Még most is itt időznek: Ferenczy Elekné (Szepessy Gizela) Markovitsné, Nemes Kálmáné és leánya Iona, Huszár Károlyné, Konez Elekné, Szepessy Antalné, Rösztler Korné, Szabó Emma. Takács Ferenczné stb. A debreczeniek ismerősei közül pedig szintén többen, így: Fényes Lajos és családja, Imre Sándor egyetemi tanár, Dessewffy Miklós és neje, Hajdu Lajos kuriai bíró, Klugné és mások.

Lehetne még mit írni, de már most is hosszúra nyult e levél; tehát csak azt említem még meg, hogy augusztus 6-án volt hangversenyünk is, ebben Nemes Iona is tényleg részt vett — két zongorajátékával, melyért ugyancsak sok tapsot kapott. A játszott darabok közül az egyik Weber Polaca brillante című darab volt, melyet solón játszott, a másik pedig Brahms magyar népdalai, négy kézre játszva Fendttóval. Ugye e hogy mégis csak vannak a kik nem unatkoznak.

V-n A-ó.

Felhőszakadás a fővárosban és vidékén.

E mult vasárnap óriási felhőszakadás dult a fővárosban és vidékén, mely nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is sok kárt okozott. A fővárosban legnagyobb volt a pusztítás a II. és III. kerületben, a hol a hegyekről lerohanó víztömeg egész utcákat öntött el s megakasztotta a forgalmat. A fővárosi tüzoltóság élén Kempelen főparancsnok egész éjjel munkában volt s szivattyúival sorba járta a fenyegetett helyeket. A Teréz- és Józsefváros pinceszakadásai legtöbb munkát adtak, mert ezeket már a zivatar első perceiben teljesen elöntötte a víz s lakói alig bírták ingóikat biztonságba helyezni. Emberélet azonban, jóllehet nagy volt a veszély, nem esett áldozatul. Komoly veszély csak a Lajos-u. 66. számú ház lakóit fenyegette. A víz ide oly rohamosan tödült be, hogy a lakók csak nagy küzdelemmel menekülhettek s a háztetőn várták szabadulásukat. Magát a házat is annyira megviselte a zivatar, hogy a lakókat ki kellett költöztetni. A hegyekről leomló áradat óriási kőrakásokat halmozott itt le, melyeket utjában kapott fel s ellenállhatlan erővel gördített magával.

Budán a hegyekről lerohanó víztömeg az ördög-árkot annyira megtöltötte, hogy az a városmajornál kiöntött és a 32 sz. házba rohamosan betódult. A rendőri őrszárta hallva a segélykiáltásokat, a hely színeire sietett, hol több családot s különösen gyermekeket saját életük veszélyeztetésével megmentettek.

A II. ker. örszárta mentén a Rókus és primás-utczákban több házban a víz az alsó lakosztályokat eltele. A II. ker. tüzoltó-

ság azonnal megjelent a helyszínen s mentés után megkezdte a víz kiszivattyuzását. A fővárosi tüzoltóság és öbúdi vonalai mentén szintén sok nyomot hagyott hátra az égi háború. A zugligeti vonalon csak nagy erőfeszítéssel sikerült az ár által a sinekre hordott földet és kötőrmeléklet annyira el-tisztítani, hogy a közlekedés folytonossága már a déli órákban biztosítva volt. Ellenben az öbúdi vonalon, a Lujza gözmalom közelében oly óriási mennyiségű lesodort föld anyag van, hogy mérnökök 1500 köbméterre becsülik. Ezt lehetetlen volt elhárítani, azért az utasok ezen a pályán csak átszállással közlekedhetnek.

A Nagy-Rókus-utczában a víz behatolt a 3., 12., 15., 26. és 27. számú házakba s teljesen eltele a lakásokat. A zárdá-utczából nagymennyiségű köveket hozott le a víz a Török-utczába s azt egészen eltorlaszolta, úgy hogy az erre közlekedő lövonatu kocsik fennakadtak.

Hogy a Duna mentén Budapesten felül nagy pusztításokat tett a zápor, azt elárulta maga a Duna is, mely hullámaina ma számos jelét hozta a pusztulásnak. nemcsak óriási nagyságu fákat sodor a víz a pesti partokra, hanem házfédélrészeket, egy borprést, gazdasági eszközöket, asztalt, székeket, ajtókat ágyonemieket is. Mind ily tárgyak kifogdosásával volt számos csaklyás ember elfoglalva ma délelőtt a partokon. Kivált az öbúdi partokon halásztak ki tárgyakat. Hir szerint már Vácson is számos hábiturort stb. szedtek ki a vízből.

A főváros vész-krónikájában — írja egy másik tudósítónk — nevezetes lelt a tegnapi éjszaka. A tűz és víz ellen küzdeni rég nem nyílt alkalma oly mértékben a tűzoltóság. Este 10 órakor a király-utczában jeleztek az első tüzet, „Blumenfeld és Weill” nő divatárak kereskedésében ütött ki egy jelentéktelen bolti tűz, melyet rövid félóra alatt elfojtott a nyomban megjelenő 4-ik számú tűzörség, segítségével az önkénteseknek, kik a központból egyedül vonultak ki. Ez azonban csak az introductiót képezte. Mert alig hogy visszatért az örség és szer-tárba helyezték a szakadó zápor előtt a fecskendők, már újabb jelzés jött és jött 22 helyről egyszerre. Ez újabb vészjelések mind egyike az eső által elöntött pincesz, s néhol mint a király- és diófa-utczákban, meg Buda-Ujlakon, a földszintes lakásokból kiszorult szegény lakosság részéről tett jelentések folytán érkeztek. Huszonkét helyre egyszerre lehetetlenség segélyt küldeni, mert annyi kéziszivattyuja a városnak nincs és a tűz-fecskendők valamennyije, más lévén a rendeltetésök, nem bocsáthatók az árvízről szorongatottaknak rendelkezésére.

Az ürm-utca és Lajos-utca különösen a Lujza-gözmalom környéke teljesen azt a képet mutatta, mint az 1876-iki felhőszakadások az Ördögárok közelébe esett utcák. A buda-ujlaki VI. számú örség maga is el-öntetett, a Lajos-utczában okozott azonban legtöbb bajt az ár. Az utca nem halad lejtősen mint a beleszájadzó többiek s fekvése feltöltés óta is oly alacsony, hogy szinte desztálva van tavak képzésére. Ezuttal azonban egész tengerek képződtek, melyeknek méternyi isszappal borított fekeke egyedül a lóhátan való közlekedést engedte meg. A tüzoltók, kik vállaikon voltak kénytelenek az egyes elöntött házakhoz szállítani a kéziszivattyukat, a szó teljes értelmében térdén felgáztak a hömgölygő piszkos áradásban.

Ma már gondosabban öltözködött fel, mint máskor s kiballagott a falu temetőjébe. Utközben teendőiről tartott magával tanácsot s a következőkben állapodott meg:

— először is felkeresi Pierre Toucardot,

— visszaköveteli tőle örökségét,

— azután tüvé teszi az egész Páris, vagy ha kell, az egész Franciaországot, előteremteti Gerninál urat, nőül veszi az ő kedves kis Rózáját és nagyon, nagyon boldog fog lenni . . .

Lehet-e már ennél valami természetesebb?

Elérve a halottak csendes tanyáját, felkereste anyjának sírhalmát, melynek korhadt fakeresztjéről mindakét kar hiányzott már, s melynek minden ékessége, az illatos kakukkfűvön kívül, egyetlen vadrózabokorból állott. André letérdelt a harnatos fűbe s kalapját leemelve csendes inába merült; azután ismét megkönyölyt lélekkel tért vissza ismét a kis kertilakba.

Még az nap megrendelte a sírmeleket, s Granvilléből egy építést hívatott ki, a kivel a kis ház és kert helyreállítása iránt megalkudott. Az alku, persze most egészen másképp ütött ki, nem mint André egykor gondolta. A néhány száz frank, melyet szegény korában szánt az építésre, most már néhány ezerré nőtte ki magát; de André nem gondolt ezzel, csak a kis lak és kert legyen minél mosolygóbb kinézésű.

Arra számított, hogy Rózával majd itt tölti el a mézes heteket.

Miután fogadalmának ily módon eleget tett, magához vette Pierre Toucard levelét, átadta a ház kulcsát az építésznek s az eszteli vonattal visszautazott Párisba.

Másnap pont 12 órakor már szállásán

Mindjárt balra az ötödik ház udvara 3 láb-hal mélyebben fekszik az utczánál, ablakai pedig egy színvonalba kerültek az utca kövezése és feltöltésekor a járóval. Természetes tehát, hogy a szobákban mindent felvett a víz, mely egész a tükör aljáig ért. A főparancsnok segédtisztjével együtt megérkeztek, időközben requirált lovakon az első veszélyeztetett ház elé. „Hol a háziúr?” s kérdésére a padláslyukon kidugá fejét egy borotvált, jámborképi sváb s hamisíthatlan öbúdi ki-ejtéssel feleli vissza, hogy „hier, Herr Ober-commandant!” „Történt valami szerencsétlenség?” hangzik a további kérdés. „Egy-düli bajom csak a víz.” „De a családból nem vessezt el senki?” „Hála istennek mindnyájan megvagyunk. Megszámláltam őket s nem hiányzik szeretteim közül egy fő sem. Mind itt vagyunk fenn a padlásan.” Az egyetlen baj, a víz kiszivattyuzására intézkedés történt és haladnak tovább újabb és még nagyobb áradások nyomait találva. Reggel 3 órakor fejezte be fáradságos körútját a főparancsnok s egy órával később jött a jelzés a Toronyból: „nagy tűz! Csepelsziget felé!” Itt azonban már csak az önkéntesek vonultak ki Kovács őrparancsnok vezetésével. A városi örségek mind elfoglalva vagy agyoncsigázva valának.

Vidéken, mint fentebb említettük a felhő szakadás még borzasztóbban dühöngött, mint a fővárosban. Monoron a szélvész elharta a város háza tetek felét; Siófokon egy leányt a villám agyonujtott, de legnagyobb volt a pusztítás Zebegényben, a hol 9 emberélet esett áldozatul.

Zebegény (az osztrák magyar államvasut állomása Nagy Maros és Szob között) megrázó képet mutatja a pusztulásnak. A falu felső részénél két oldalról rohanta meg az ár, és mély utat vajt magának a falu alatt. Utjában a hegyekből hozott kődarabokkal és fakkal alól hömpölyögve elpusztított mindent. A község felett épült két hidat elszakította. Legtöbbet szenvedett a falunak a főt és vasuti töltés közötti rész. Itt öt házat elhordott a víz. Kleiner Móriz kereskedő nejével, 4 gyermekével s család-jével a gyorsan emelkedő víz elől lakásából a padlásra menekült, midőn a vizáradat az egész házat kimozdította helyéből s idomtalan törmelékke morzsolva ragadta mag val a Dunába. Kleiner, midőn a ház ingását érezte, maga köré gyűjtötte családját s egymásba kapaszkodva tartották magukat mindaddig, míg a ház össze nem omlott. Ekkor az ár elkapta őket, Kleiner, a ki jól tudott uszni, a villámfénynél kimennekült a Duna partjára, de neje, négy gyermeke és családja a hullámok közepébe s tek. Egyik 8 éves leánykáját a reggel 10 órakor kapták ki Vácznál s beszállították a város-házhoz, a hol atyja agnoskálta. A többinek eddig nyoma nincs. Hierling családjából egy tizenöt éves fiú veszett el a reá bízott csecsemővel együtt. Hierling a veszély elől szintén a padlásra menekült, egy kötély segítségével felhuzta nejét s 15 éves fia a kis csecsemővel egy szekrény tetejéről igyekezett utá-nok, de a víz felemelte a szekrényt és mindkettőt magával ragadta s egész berendezést. Az egész község be van iszapolva. Itt ott egy öt magasságu sár fedi az utcákat, ker-teket, másut óriási kőrakásokat hordott rá-kásra az ár. A hegyekből még most is mély medrű víz hömpölyög alá.

volt s épen kalapját keflte, hogy a kalandor felkeresésére induljon:

— Vajjon hol a maoban kezdjem? — kérdé magától, — hol találhatom meg leg-hamarább? . . . Parbleu, a bürsén!

Alig mondta ki e szavakat, az ajtó csendesen felnyílt s André meglepetésében három lépest hátrált . . .

Aki belépett, senki más nem volt, mint Pierre Toucard, a kalandor.

— Ön . . . kiáltá a festő.

— Igen én, — felelé a kalandor. — Jó reggelt, kedves barátom, jó reggelt!

Es Pierre kezét szorított Andréval.

— Nos, — folytató leülve, — hogy van ön? Jól, ugy-e? Annál jobb! Egy kissé ugyan megváltozott ön, valamivel halaványabb és soványabb, mint eddig, hanem különben jól néz ön ki s ennek szivemből örülök.

— Ön nagyon jó, — viszonzá André gu-nyos hangon.

— Ismétlem önnek, hogy szivemből örülök, hogy ön így találom, mert az igazat megvallva, nem minden nyugtalanság nélkül indultam önhöz.

— Vajjon miért? — kérdé a festő ki-váncsián.

— Először is, mert egészen elhanyagoltam önt. Tudja ön, hogy négy hónappal eze-lőtt voltam itt utjára?

— Oh! tudom, — mormogá André fo-gait összeszorítva.

— Másodszor egy igen kényes vallomást akarok önnek tenni.

— Vallomást?

— Igen! Gondolja csak fiatal ember, én nagy igazságtalanságot követtem el ön ellen . . .

(Folyt. köv.)

1884/242-243. M.
a két mámat

Napi hírek.

— Dalárdánk tegnapi este 6 órakor érkezett haza Miskolcra. Az időhözjárta fogadtatásukra roppant nagyszámú közönség jelent meg, mely a berobogó vonatot harsányan megéljenezte. A dalárda koszorúkkal megrakott zászlója kibontatván a dalárok ez alá sorakoztak, a mire a hölgyek a dícsőséget aratott fiukat valóságos virág-esővel árasztották el, és a zászlót még egy gyönyörű koszorúval díszítették fel. — A hazatértek meglehetősen beszédben Simoffy Imre kir. tanácsos és polgármester üdvözölte, megköszönve azt, hogy fáradságot, költséget nem kímélve, siettek újra nemes együletüknek és kedves városunknak dícsőségét szerezni. A lecsendesült éljenezés után a nagyszertű fogadtatást Lengyel Imre a dalárda elnöke köszönte meg, s kérte a város közönségét, hogy tartsa meg az egyület továbbra is szíves jóakarataiban, szeretetében és pártolásában. Az imponzás menet ezután a Magyar-aria zenéje mellett indult be a városba.

— Iskolai értesítés. Az 1884/5-dik tanév az utcaj ref. elemi iskolákban folyó augusztus hó 20-án veszi kezdetét, a mikor is az élet idejük 6-ik évét betöltött fiú és leány növendékeknek iskolába feladása megkezdetik, augusztus 20-ától szept. 1-ig mindenik tanító az iskolája körében lakó növendékek saját felelősségére felveszi s anyakönyvezi; ezental pedig a növendékek csak az iskolaszék elnökeinek engedélyével vehetők fel. A más vallású növendékek csak szeptember 1-ső napjától kezdve és a tandíj előleges lefizetése mellett vétetnek fel. A rendes tanítás a mindennapi iskolákban szept. 1-ső napján kezdetik meg; addig is azonban a már iskolákba járt növendékek az általuk tanult tantárgyakban gyakoroltatnak. Az ismételő iskolák szept. 7-dik napján nyílnak meg; és ezekben a tanítás a téli hónapok alatt hetenként 5, a többi hónapokon át pedig hetenként 2 órán tartatik. Felhívtnak azért az illető t. ez. szülők, hogy a 6 évet betöltött gyermekeiket aug. 20-dik napjától kezdve a hozzájuk legközelebb eső iskolába beírattatni siessenek; elvívén magukkal a gyermekeiket kereszteseljesítve. Az iskolák már járt, de 12 évet még be nem töltött gyermekeiket hasonlóképp azon iskolákba, amelyekben eddig jártak, a nevezett napon felküldjék, mert szept. hó 1-ső napjától kezdve a mulasztások a szigorú szabályokhoz fognak további eljárás végett bejelentetni. Debreczen 1884. aug. hó 11. Némethi Lajos ref. iskolaszék elnöke.

— A miskolci orsz. dalárünnepély tegnapi Vay Béla báró elnöke alatt tartott közgyűlésén a debreczeni 1882-iki dalárünnepélyen odaitelt díszokmányokat osztották ki a jelenlévő kitüntetett rimaszombati, szegedi polgári és a marosvásárhelyi, és eszaki dalegyületnek. Azután felolvasták a jelen kitüntetések. Mint mintadalárda a pécsi egyhangulag az első díjjal jutalmaztatott, a debreczeni dalárda pedig aranyérmeket kapott. A többi díjak sorrendje a következő: az ungvári dalárda egy ellen, az egri 8 egy ellen, a rimaszombati 5 négy ellen, a második csoportban a szegedi 6 három ellen, a szathmári 7 kettő ellen, a jászberényi 8 egy ellen. Ezenkívül díszokmányt kaptak az új helyi, a szegedi, a kassai és a szentesi dalárdák. Erre a díjakat nagy ünnepélyességgel kiosztották és az egyes dalárdák képviselői meleg köszönetet mondtak. Bartay Ede díszelőknök és a városnak meleg szavakkal mondtak köszönetet. Lengyel Imre pedig a díjak felajánlóinak szavazott bálás köszönetet. Vay Béla báró hosszabb beszéddel fejezte be a közgyűlést. Este díszhangverseny volt, melyen Kubay Aranka kisasszony a brányi Emilnek azt a gyönyörű költeményét szavaltta, melyet mai számunkban a „Csarnok-ban közlünk.

— Az iparoskör zászlórája ujabban adakoztak: Huszár Mihály, Csapó Ferencz, Szabó Dániel, Gréh Mihály, Mahmeister Adám, Dézsi Lajos, Vilmos Károly, Csöreg Péter 1-1 frtot; Lóködi Ferencz, Weisz Dávid, Roth János, Komádi István, Dolozsilek János, Burszky János, Kapusi János, Nagy Lajos, Bauer Lajos, ifju Fürt Adolf, Orbán István, Kovács József, Menhofner, Stohl János, Südy Imre, Czégény Lajos Sándor, Gyöngyösi Gábor 50-50 krt; Sipos Ferencz, Váradi Pál 40-40 krt; Sebök Mihály, Zöld István, Hornyák Mihály, Gyurányi Alajos, Balla Mihály, Csórián József 30-30 krt, összesen együtt 19 frt 10 krt. Mely kegyes adományokért fogadják a tisztelt adakozók, az iparoskör nevében kifejezett, legőszintébb köszönetemet. Debreczen 1884. augusztus hó 12-én, Lőrinczák László bizottsági pénztárnok

— Két tanuló, jóraváló izraelita család gyermekei teljes ellátást nyerhetnek egy helybeli családnál. Bővebb értesülést szereshetnek szerkesztőségünkben.
— Zeneestély tartatik ma este az „Európa“ kávéház udvartartójában a Magyar testvérek kintő zenekara mellett.
— A király Aradon. Ó felsége aradi idjézés alatt (előre láthatólag vasárnap, aug. 31-én) misét fog hallgatni a főtiszt. minoritátyák templomában, s nagyon valószínű, hogy

Haynald Lajos kalocsai bíboros érsek — kinek főhatósága alá az aradi blébánia tartozik — lemegy ez alkalomból Aradra s ő fog akkor pontifikálni; Németh József csanádi püspök azonban, ki most már Temesvárott van, mindenesetre ott lesz a csanádi káptalan több tagjával s az uralkodót a templom ajtajában teljes ornatusban fogja fogadni az egyház nevében. Azokkal az intézkedésekkel járultve, melyeket a törvényhatóság tesz az ünnepélyos királyfogadtatáshoz, a magánosok is lázas tevékenységgel készülnek az ünnepélyekre. A házak díszítése és a kivilágítás céljából tetemes megrendelések tettek már eddig is nagyobb házak tulajdonosai. — A királyfogadási bizottság pénteki ülésén elfogadta Virágh Lajos főmérnöknek a diadalmak elkészítésére írást betérjesztett javaslatait s a munka kivitelének foganatosításával a polgármestert bízta meg. A diadalmak meglepő szépek lesznek s azok készítéséhez haladéktalanul hozzá fognak.

— Családi dráma. Bécsből írják. A kereszts-utca egyik házában szük lakásban lakik Wimmer Katharina három gyermekével, a tizenhat éves Marival, a négy éves Arminnal s a három éves Katalinnal. Az anya elválva él férjétől s e vállának kizárólag ő volt az oka. A férj, egy városi csatornatisztító elválva sem felejtkezett meg családjáról s hetenként 7 frtot küldött fenntartásukra. Az utóbbi időben azonban egy asszonyval viszonyt kötött s Wimmernek ezt időtől fogva az öngyilkosság gondolata üldözte; s két kisebb gyermeket is magával akarta vinni a halálba, hogy védtelenül ne álljanak a világban. E gondolatát 10-én este meg is valósította. Este 6 óra felé a legidősebb leány Mari, lement egy lakóhoz a házába, hogy egy kölcsönkért újságot vissza adjon ennek; alig időzött azonban pár percig lent; midőn felmentekor borzasztó látvány tárult szeméi elé. — Két kis testvérét a szoba ajtajánál felakasztva találta, s a szobában anyja egy széken ülve véres kezekkel igrkezett nyakát elvágni egy késsel. Kétségbeesett kiáltással vettette a lány magát anyjára s kiragadta kezéből a kést s azzal elvágta a zsinórt, melyre testvérei fül voltak akasztva. A háziúr, házmeister és házbéliek a kiáltásokra rögtön segélyül siettek s megkísérlették életre hozni a szerencsétleneket, a mi sikerült is. A házában lévő orvos kötetést alkalmazott Wimmernek sebére s a rendőrség kiküldöttéi azonnal jegyzőkönyvet vettek föl az esetről. Az asszony hat vágást ejtett magán, de ezek nem életveszélyesek. A négy éves Arminak is jelentéktelen sérülései vannak, de a legkisebb Katalin állapotja veszélyes. A gyermekeket s anyát kórházba szállították s mihelyt az utóbbi felgyógyul, gyermekei meggyilkolásának kísérlete miatt törvényszék elé állítják.

— Véres szerelmi tragédia folyt le Bajnokon, melyet a „Szabadtársak“ így beszél el: Repka Dénes szabadtársi születésű fiú a zombori gimnáziumban érettségi vizsgát téve, Bajmokra ment, hol a községnél irnokoskodott, s e hó 15-én készült Zomborra jegyzői vizsgát tenni. Az alig 19 éves ifju megszerette a bajnoki nagyvendéglős, Tóth Antalnak Julesa nevű 14 éves leányát, s a leány is viszonzta szerelmét, Repka Dénes azonban fejébe vette, hogy a szerelmet lehetőleg romantikussá s tragikusá teszi; legelőször ezt lehet következtetni tetteiből, mert sem az ő, sem a leány szülei nem elleneztek a viszonyt mégis véres dráma lett viszonyukból. Mult pénteken esti fél hat órakor a vendéglős egyik szobájába zárkózva, elhatározott számdekukat Repka forgópisztolyal végrehajtotta, előbb Julesa keblébe, aztán kétszer egymásután saját szívébe lött. Julesa maga is beleegyezett abba, hogy együtt haljanak meg, sőt készséggel tárta ki keblét, mutatva a helyet, a hová Dénesnek löni kellett. — „Nem félsz?“ kérdé Dénes, a kinek keze reszketett, midőn a leánykára emelé a gyilkos fegyvert. Julesa bátran felelt: „Nem! csak biztosan találj!“ Azonban Dénes nem jól czélozott, mert a golyó nemesebb szervet nem rombolt szét, míg Dénes a lövések után a szülők betörték a szobába, hol Julesa leányukat még eszméletnél találta, s ő maga beszélte el legnagyobb hideg vérséggel a történeteket. A szülők a szerencsétlen leányt rögtön egy másik szobába vitték, hol folyton azt hangoztatta: „Dénesem! hol vagy? Jer ide mellém!“ Szülei előtte titkolják Dénes halálát, kit szombaton d. u. temettek el, mert ezzel vélik a szerencsétlen leányt az életének megmenteni. Azonban az orvos kevés reményt fűz életben maradásához. — Az asztalon két levelet hagytak hátra; a levelek nincsenek keltetve és nyolczadrét oldalra vannak írva. — A leány levele atyjához van czimezve s következőleg szól: „T. Tóth Antal urnak. Kedves szülem! Megbocsássanak, hogy én ezt tettem, de ennek így kellett lenni, mert szerettem és beláttam, hogy ezen a világon egymáséi nem lehetünk, azért szántam magam erre a lépésre, hogy legalább a másvilágon egyesülhessünk. Utolsó kérészem az, hogy Dénesemmel egy sírba temessenek. Továbbá megbocsássanak kedves szülem és öreg anyám és összes rokonaim, hogy maguknak ezt a szomorúságot okoztam. Isten önökkel. Julesa.“ Repka Dénes levele nincs senkihez czimezve s következőleg hangzik: Ha legkisebb reményem lett volna, hogy valaha egyesülhetünk, bizonyára nem tettem volna, mert ezt a legnagyobb gyávaságnak tekinteném magam is.

De mivel reményem nincs, élni nem akarok tovább. Drága mamám kezeit s testvéreimet csókolva maradok Repka Dénes.“ — A leány vallomásától kitűnik, hogy a véres tettet már két hónappal ezelőtt határozták el.

— A regényiró regénye. Mario Uchard az ismert francia regényiró, már a legközelebbi napokban élni fog az új francia elválasztási törvény nyújtotta alkalommal, hogy végleg felbontassa a közte és a comédie française egyik kiváló művésznője, Brohan Madeleine közti házasságot. Valóságos regény ez a házasság; a legnagyobb szerelmi szenvedéllyel kezdődött, s már egy év múlva ágytól és asztaltól való elválással ért véget. Uchard tizenhét év óta él különválva a feleségétől. A szép és tehetséges művésznőt a „Mademoiselle de la Seigliere“ czimszerepében látta annak idején meg s a hatás, melyet reá tett, olyan volt hogy félelem fogta el s hat hónappal feléje sem ment a színháznak. De nem kerülhet el sorsát. Egy művészi estélyen újra találkozott Brohan k. a. nyal, elragadóan játszotta Madame Angot szerepét; az előadás után hozzá sietett Uchard; karon fogta s többé nem is bocsátotta el, Egy hó múlva férj és feleség voltak. S egy esztendővel azután különváltak, békésen kölcsönös barátságot igrerve egymásnak. Meg is tartották ígretüket. Egy hét múlva végleg el lesznek egymástól választva.

— A holt évad szörnyszülötte. A „Neues Wiener Abendblatt“ írja, hogy a dublini állatkertben a legszebb nőstény oroszlan öngyilkosságból megette a farkát. Először 12 meternyit rágott el a farkából, utóbb pedig egészen megette. — Az örök semmikép sem sem tudták a csunya bestiát az öngyilkos gondolatoktól megszabadítani és önmagának felfalásától visszatartani. Az oroszlan azonban meg ezzel sem elégedet meg és hasonló kegyetlenséggel fogott hozzá az első lábának a felfalásához is. A csodálatos öngyilkos meg mentése tehát lehetetlen. Ezt írja a bécsi újság, mely a nagy hőségben ily czifra históriák kigondolásával gyakorolja — fantáziáját.

CSARNOK.

BORSOD.

(Prolog a miskolci dalárünnepély f. é. aug. 11-iki hangversenyéhez. Szavaltá Hubay Aranka k. a.)

Van-e, a ki rólad hozzád méltót mondjon?
Hogyba van költő, kit égi láng hevít:
Szárnyaljon magasra, mint hazafiságod,
Legyen dala fényes, mint ércnyéid;
Legyen ékesszóló, mint rögöd; — mert itten
Nagy multak párnája minden kis göröngy!
Miskolc! Borsod gyöngye! oly dalt érde-
melnél,
Melynek minden sora egy-egy drága gyöngy!

Oh! bocsásd meg ennek, hogy pompátlanul jön

És szerény vándorként ajtódon kopog,
Gyöngye nincs, de hozzád szeretete gazdag,
S fénylik benne képed, bár mezből kopott.
Mondanék dalt jobbat, mondanék dalt szebbet,
Melyben delibábként földed bája ring.
Hogyha nekem adná hangja édességét
A Bikk csalóánya: kedves Lévaunk!

Mint hatalmas erdő égre nyúló fá,
Emlékeid engem úgy vesznek körül;
S mintha felhő tódul tündöklő mennyboltra,
Ugy látom a gyászt, mely glóriádon ül.
Műbi pusztasága pusztulást hozott ránk,
Sivataggá ott vált az egész hazá;
Most, mint egy kis éden, ugy állasz előttünk,
Epülő nagyságunk biztos támasza!

Mily szépek vidékid! Hegyeit a felföld
Itt állítja hiven végső őrszemül,
S itt kezdi meg útját az alföldi róna,
Mely kalásztengerként végtelenbe dúl;
Népedben e kettő épp így olvad össze:
Eszmék magasában tud lebegni fenn,
És kedélye gazdag, mint rónák vetése; —
A nemzeti nagyság ily földben terem!

Mikor a hazának szóra volt szüksége,
Hogy lobbantson lángot a tett küszöbén,
A babér nagy része, mit az ország fűzött,
Ott sugárzott a te szónokid fején;
S mikor a tüzes szót mennydörgés követte,
S vérrel kellett írni gyász történetet:
Nagy, piros betűkkel, a legelső lapra
Te magad beirtad büszke nevedet!

Mint fölszentelt ércze a magas toronynak,
Mely imára szólít s tuleségny a vést,
Ugy szólalt meg egykor Szemerédnek hangja,
Költvén honszerelmet s szent lelkesedést...!
Elnököt te adtál a dícső gyűlésnek,
Mely védte a nemzet meggyázolt jogát,
S mint Mózes a Nébön, ugy halt meg Pa-
lóczyd,
Látván a szabadság megnyert zálogát.

Zöldelő Avasnak erdős oldalában
Árnyas pihenő hely nékik ott jutott;
De mit félbe hagytak, nem marad végtelen,
Nyomaikba nem lép méltatlan utód...!
Észben és jellemben nagyokat termelni.
Az idő ha fáradt, meddő vagy hanyag:
Te nekéd mindig jut ama férj-akból,
Kik rád s a hazára fényt árasztanak!

És te, méltó város, nagyjaidat értő,
Város, mely megérted mindazt, a mi szép,
Ne csodáld, hogy eljön a művészet hozzád,
Érezni közelről szived melegét!
Hogyne jöjné hozzád...! Hiszen összhan-
godnál,

A mit férfiad bátor jelleme,
S hölgyeid szépsége és jósága itt nyújt,
Nincs s más világban bájosabb zene!

Fészket rakni engedsz a vándor madárnak,
S otthonnal kínárod a dal vándorát;
Mig kebled heviti forró magyar ének,
Ránk köszöntöd hévvel hegyeid borát.
Es e táj, hol egykor harcok trombitája
Harsogott rekedten végromlást: ma itt
Fölvonulni látja békés győzelemre
A magyar művészet zászlós hadait!

Üdv neked hát Miskolc! És üdv neked is, te
Csoda vizű Sajó, babonás folyam,
Országunk Létheje, melyből, hogyha ittunk,
Bánat messze tűnik, gond feldeve van.
Melyből hogyha ittunk, ide vágyunk folyvást,
Végzetünk legyen bár jó vagy mostoha,
S elfelejtünk mindent, hogy rád emlékezzünk,
A kit elfeledni nem lehet soha!

ÁBRÁNYI EMIL.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.)

Budapest aug. 12. A Magyar-állam-vasutak központi személyi pályaudvarának műtanrendőri bejárása ma végbement. A bizottság a megnyitást 16-18 közti időre fogja indítványozni a miniszteriumnak.

Versaille aug. 12. A congressus elfogadta azon cikkét, mely szerint egykori uralkodó családokból származott hercegek köztársasági elnökségre nem jelölhetők.

Zágráb aug. 12. A tartománygyűlés augusztus 23-ra Zágrábba összehívott.

VASUT.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk. éjél	3 ó. 45 p.
"	"	d. u. 3 ó. 19 p.
Szatmárról	"	d. e. 11 ó. 47 p.
"	"	este 8 ó. 30 p.
Kassáról	"	d. e. 11 ó. 15 p.
"	"	este 6 ó. 50 p.
Nyiregyházáról	"	éjél 11 ó. 39 p.

Debreczenből indul:

N. Váradi-B. pest felé	d. e. 12 ó. 07 p.
"	este 8 ó. 50 p.
Szatmár felé	d. e. 4 ó. 32 p.
"	d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé	d. e. 9 ó. 45 p.
"	d. u. 3 ó. 35 p.

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Rózsák.

A legkitűnőbb s legujabb fajú kétép három éves RÓZSÁK, szabad földben, átültetett magoncokba földszint szemezve, Remontant, Bourbon, Thea és Noisette, mitegy másfél ezer darab, kívánat szerint akár cserépben, akár szabad földből szabad földbe általam biztosan átültetve, kapható nálam október vége felé, 50 krtól 1 frtig. Minden fő hiteles névvel van ellátva, s a venni kívánók már most előre választhatnak, mig virágaik is láthatók. — Egyszersmind mindenféle kerteknek alakítására, udvaroknak berendezésére és gondozására, siroknak díszítésére van szerencsém magamat tisztelettel felajánlani. — Kerti telepeimen, a Tégláskertnek a vasut feől eső szegletén, a napnak minden órájában található vagyok.

Soltész János,
műkertész.

2813.
1884.

Hirdetés.

B.-Ujváros nagyközségben az 1884 év Augusztus hó 13-ik napján délelőlt 10 órakor a község házában:

1) Árverés tartatik a községi kisbirtokosság tulajdonát képező, szántóföldben 3000. — legelőben 2000, szőlős kertben 200 katasztrális holdat meghaladó, egy tagban levő területen a vadászati jognak, az 1884 év Augusztus

15-ik napjától 1890 augusztus 14-ik napjáig bérbeadása fölött. Kikiáltási ár 20 forint évi bér.

2) Árlejtés tartatik egy a községi belterületen levő hidnak tégla- laból kiépítése fölött. — Anyag és munka a vállalkozó által adandó. Kikiáltási ár 232 forint.

A különös feltételek, tér-rajzok B.-Ujváros község házában megtekinthetők.

Kelt B.-Ujvároson 1888. aug. 7.

Hüse Gábor főbíró.

Éremmel kitüntetve.

Linz | Bécs | Steier | Leitmeritz.

Elismert jó tűzbiztosító

Kaucsuk-házfedélpépünket

mint szintén az új kaucsuk házfedelek festésére s a régiék kijavítására szükséges

KAUCSUK HÁZFEDEL-LAKKOT

Fekete és veres színekben ajánlunk jutányos szabott árakon.

TELJES HÁZFEDELEZÉST

jótállás mellett felvállalunk.

Különösen figyelmeztetünk elszigetelő tábláinkra (Isolirplatten) melyek az alapépítés befedésére szolgálnak s a fűd árának felemelkedését elzárják. Arjegyzékeket, mintákat s költségelírányzaokat készségesen küldünk.

Posnansky és Strelitz

Bécs, I. Maximilianstrasse 13.

Berlin.

Köln.

Kopenhága.

! Előnyös kereset!

Kereset Minden állású személyek által és díjorsjegyek havi letétele mellett eladására (az 1883. évi XXXI. törvények alapján) mindenkor bizonyos feltételek alatt felvételnek. Ajánlatok küldendők:

A fővárosi váltóüzlet-társasághoz Budapesten.

Valódi legfinomabb

ó borovicskát.

ajánl

Aron Manó és társa.

Dr. Schmidt hírneves tyukszem-balzsama

sok évezed óta használtatik a tyukszemek teljes és fájdalom nélküli eltávolítására.

A hatás rendkívüli, a menyiben többszöri használat után minden további műtét nélkül elenyésznek.

Ára 1 doboznak 15 flastrommal és egy szartasóval, melylyel a tyukszemet ki lehet húzni

23 kr o. é.

NB. Ezen preparatum vételénél a t. község különösen Bittner gyártmányt kérjen és csak azokat igazságnak előismerje, melyek a teljes címet: „Julius Bittners Apotheke in Gloggnitz“ viselik, és minden más készítményt mint igaztalan utáuzást vizs- szantassintatni szive-kedjék.

Főszállító-raktár: Gloggnitz, Alsó-Ausztria Bittner Gyula győgytárában.

Továbbá Dr. Schmidt tyuk-szem-balzsama és Dr. Behr ideg-kivonata kapható: Deb- reczenben Göllt Nándor gyógyszerárában és a legtöbb gyógyszerárában Magyarországon.

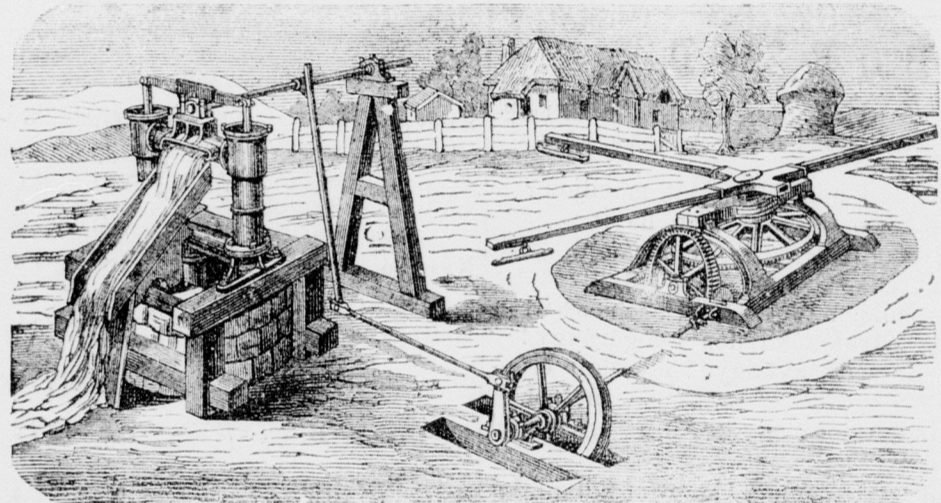
Dr. Behr ideg-kivonata

gyógyfüvekből saját rendszer szerint össze- állítva, a mely sok év óta ideggyógyászok, migránek, isias, hát és gerincz fájdalmak, nyavalyaförés, elgyengülések, közsvény és mindenemü rheuma ellen nagy sikerrel használtatik. Továbbá használtatik Dr. Behr idegkivonata izom merevségénél, csukló és izom-reumánál, főfjás és fülzugásnál. A Dr. Behr-féle idegkivonat külsőleg használ- tatik. Egy üvegeze ára használati utasítással 70 kr.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek gyára, harang és érezőtödeje. BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemü szivattyukban

Elváltat teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technici alapon és kedvező feltételek mellett, ajánkozik

KÖZ- és MAGÁN-FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására és minden vízmüvi munkát gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánaira díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Hivatalosan megvizsgált, teljesen ártalmatlan készítmények az arczbőr szepítésére és fentartására!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

A női szépség fehér, gyöngéd, tiszta arczbőrön alapszik.

Hölgyek, kiknek érdekükben van ezt fentartani, ápolni, a nap és lég behatásától megóvni, ajánljuk ezen évtizedek óta legelőnyöseb- ben ismert, általános kedvelt kitűnő arczbőr-szepítő készítményt, mely a hölgyvilág pipere asztalán nélkülözhetetlenek és felülmulhatlanak találtatott.

Az arczbőr ápolására és szepítésére legjobban megfelelő, tökéle- tesen ártalmatlan alkotórészekből összeállított bőrimmitó és bőrszenny eltávolító készítmény, (nem kendőző!) mely a hölgyvilág általános elismerésében és kitüntetésében részesül minden dícséret nélkülöz. Nagy eredeti üveg ára fehér dobozban 2 frt 50 kr., (darabja 50 kr.) használati utasítással Kis " " " rózsaszín " " " 1 frt 50 kr.)

Savon ravissante Dr. LEJOSSE-től Párisban. Gyöngéd bár- sonyfinom frissítő hatása miatt, melyet a bőrre gyakorol, ezen felette kellemes illatu szappan a legnagyobb elis- merésben részesül és akik évtizedek óta kedvelik, bizonyítják, hogy felülmulhatlan, mert a bőr finomítására a legjobb tulajdonsággal bír. Egy doboz ára 3 darabbal 1 frt 35 kr., darabja 50 kr.

Poudre ravissante Dr. LEJOSSE-től Párisban. A párisi és londoni hölgyvilág és a legtöbb művés- zök legkedveltebb arczpora. Láthatatlan, igen jól tapad és teljesen ár- talmatlan. Akik évek óta használják, meggyőződtek, hogy a RAVIS- SANTE ARCPOR felülmulhatatlan, a bőrnek természetes üdöséget és egészséges viruló kinézést kölcsönöz. Nagy doboz ára 1 frt, kisebb 60 kr. fehér vagy rózsaszín.

Nagyban és kicsinyben valódi minőségben kaphatók és levelel postafordulattal megrendelhetők a központi főraktárban Budapesten: S. arcz Eriderika utóda illatszertárában, vá- rosházter 9. sz. és Török József gyógyszerész urnál, Király-utca 12. — Debreczenben Göllt Nándor és Dr. Rotzschnek V. Emil gyógyszer. urnaknál. — Nagyváradon Nyiry György gyógyszer. urnál és a legtöbb gyógyszerárakban.

FOGFÁJÁST

azonnal és biztosan megszüntet a

RAVISSANTE-SZÁJVIZ

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Felülmulhatlan, ezerszeresen kipróbált a legjobb hírnevű készit- mény valamint a beteg, ugy még egészséges fogak ápolására, épen tar- tására, teljes tisztítására és a foghús erősítésére. Naponta használatul a foghús vérzését, a fogak odvadását, a fogak romlását meggátolja és a legkímesebb fogfájást (1 evőkanálnyi szájvíz, 3 kanálnyi ivóvíz ve- gyülékkel) egy vagy kétszeri öblítés után tökéletesen megszünteti s így feleslegessé teszi a fogak kibuzását. Felhőköt és gyermekek egy- ránt használják legjobb sikerrel és ma holnap egy családnál sem fog e jeles szer hiányozni. Egy eredeti üveg ára 1 frt.

RAVISSANTE-FOGPASZTA

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Legjobb, legfinomabb és teljesen ártalmatlan alkotórészekből a legnagyobb gondtal összeállított készítmény, mely gyöngéd habzik, üdítő, rothadásellenes és mint erősítő, a fogakat folyton vakító teheren tartó szer, felülmulhatatlan.

Edig nem létezik oly száj- és fogtisztító-szer, mely oly elő- nyököt egyesítene magában, mint a dr. LEJOSSE által felalált RAVIS- SANTE-különlegességek, melyek mindennapi használatul oly ha- sonlíthatlan jó eredményt biztosítanak a fogak szépségére és fentart- tására nézve, mint a RAVISSANTE-készítmények, melyek a fogakat megerősítik, megszüntetik és megakadályozzák a fogfájást, s a foghús vérzést, valamint a fogakra oly veszélyes fogkő lerakódását és a száj- nak a legkellemesebb frí seget és üdöséget kölcsönzik. Egy porcellán szelence RAVISSANTE-FOGPASZTA ára 1 frt.

RAVISSANTE-FOGPOR,

mely a fogakat hófehérre tisztítja, odvadásztól és bühződéstől meg- óvja, a fogak természetes színeket és fényeket megtartják és sem vegyileg, sem erőművel nem lesznek megtámadva. Egy doboz ára 50 kr.

Creme ravissante

Dr. LEJOSSE-től Párisban. Kipróbált ké- lalánul az arczbőr és kezek szepítésére, melyek lefekvés előtti haszná- latul és ma holnap a kezek bőrszínének, puhák és fehérnek lesznek és maradványok. Bőrkiütések és minden bőrszenny eltávolíthatók. Veres- orr és veres kezek természetes színt kapnak csak az arczbőr, nyak- ajk és kezek finomítására és gondozására nélkülözhetetlen. Egy por zellán szelence ára 1 frt 80 kr. és 1 frt.

Kitűnő és általános elismert készítmények a haj kihullása és öszülése ellen

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Ravissante hajkenőcs, mely a haját szepíti és ápolja, a hajjalat megerősíti, hajhullást megakadályozza, annak természetes fényt és hullamos alakot kölcsönöz, és a legkésőbb köig védi a meg- öszülés ellen. — Egy tégely ára 1 frt.

Ravissante hajápoló olaj. Legjobb óvszer a haj öszülése és kihullása ellen, mely a korpaképződést meggátolja, a beteg haját új életre hozza és a haj nő- vését bámulatosan előmozdítja. Ajánljuk azoknak, kik a hajkenőcs helyett hajolajat használnak. — Egy üveg ára 1 frt.

Ravissante haj-esetnia kitűnő hatással bír a hajtalaj tisztítására, mely a haj, korpa képződést és haj kihullását meggátolja; igen kedvelt fejmosó szer, mely jótékony és csodás hatást eszközöl a fejbőrre. Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Ezen készítmények hatása csodálatos!

Akinek érdekében van hajzatát megtartani és a kopaszodástól megóvni, nem ajánljuk eléggé a RAVISSANTE hajszesz használatát a RAVISSANTE hajkenőccsel, vagy a RAVISSANTE haj- olajjal. Évtizedek óta a legnagyobb elismerésben részesülnek hölgyek- nél és férfiaknál, és jó, tökéletesen kielégítő tulajdonságaik miatt évről-évre nagyobb kelendőségnek örvendenek.